

Paikkatietoasiain neuvottelukunnan kokous

Neuvottelukunnan 14. kokous

Aika: maanantai 6.5.2019 klo 13.00–16.00

Paikka: nh. Vaikuttamo (sosiaali- ja terveysministeriö), Meritullinkatu 8, Helsinki

Osallistujat

Puheenjohtaja

Mari Laakso, maa- ja metsätalousministeriö (vpj)

Neuvottelukunnan jäsenet

Riitta Autere, valtiovarainministeriö

Alfred Colpaert, Itä-Suomen yliopisto

Ari-Pekka Dag, sisäministeriö

Marko Grönholm, Terveysten ja hyvinvoinnin laitos (Aleksi Yrttiahon sijaisena)

Kimmo Heiskari, Väylävirasto (Reijo Prokkolan sijaisena)

Saku Härkönen, ympäristöministeriö

Mirja Metsälä, Espoon kaupunki

Antti Paasilehto, liikenne- ja viestintäministeriö

Aulikki Pakanen, puolustusministeriö

Pasi Piela, Tilastokeskus

Tarja Riihisaari, Ilmatieteen laitos

Riitta Teiniranta, Suomen ympäristökeskus

Antti Vertanen, maa- ja metsätalousministeriö

Pysyvät asiantuntijat

Juha Vilhomaa, Maanmittauslaitos

Sihteeristö

Claudia Bergroth, Maanmittauslaitos (siht.)

Lena Hallin-Pihlatie, Maanmittauslaitos

Esa Tiainen, Maanmittauslaitos

Poissa

Niina Ahtonen, Geologian tutkimuskeskus

Kai Karsma, työ- ja elinkeinoministeriö

Kimmo Soukki, Terrasolid Oy

Muistio

1. Kokouksen avaaminen ja asialistan hyväksyminen

Puheenjohtaja avasi kokouksen ja toivotti osallistujat tervetulleeksi. Riitta Auteretta pyydettiin kertomaan PSI-direktiivistä kohdassa Muut asiat. Muilta osin asialista (liite 1) hyväksyttiin ilman muutoksia.

2. Edellisen kokouksen muistion hyväksyminen

Neuvottelukunta hyväksyi edellisen kokouksen [muistion](#) muutoksitta.

3. INSPIRE-toimeenpano

3.1 INSPIRE-direktiivin seuranta ja raportointi

Bergroth esitteli INSPIRE-seurannan ja raportoinnin tilanteen vuonna 2019.

Euroopan komissio seuraa INSPIRE-direktiivin toimeenpanoa kahdella instrumentilla: vuosittaisilla seurantatiedoilla sekä raportoinnilla.

Vuoden 2018 seurannan kooste on koottu liitteeseen 2. Seurantatietojen perusteella INSPIRE-yhteentoimivien aineistojen osuus on noussut vuodentakaisesta, mutta on edelleen alhainen (14 %; 109/800). Liitteen I osalta vastaava osuus on 12 % (46/374), vaikka liitteen I tietotuotteiden määräjat ovat jo umpeutuneet. Aineistojen saatavuus katselu- ja latauspalveluissa on heikentynyt edellisestä vuodesta. Myös palveluiden yhteentoimivuus on edelleen heikolla tasolla. Tuloksen taustalla on todennäköisesti ainakin osittain puutteet metatietojen ja palvelujen välisissä linkityksissä. Linkityksien oikeellisuuden merkitys korostuu siirryttäessä automaattiseen seurantatietojen keruuseen. Tehostettua koulutusta on jo järjestetty aiheesta ja sitä on tarkoitus järjestää lisää INSPIRE-sihteeristön toimesta syksyllä. Seurantatiedot löytyvät kokonaisuudessaan liitteistä 3a ja 3b.

Raportointipäätöksen (2009/442/EC) päivittämisen johdosta seurantatietojen keruuta ollaan automatisoimassa. Jatkossa seurantatietojen keruu toteutettaisiin suoraan metatietojen pohjalta. Muutos korostaa INSPIRE-aineistojen ja -palvelujen metatietojen oikeellisuuden roolia. Samalla nykyisten seurantaindikaattoreiden lukumäärä vähenee nykyisestä 48 indikaattorista 20:een. Uuden raportointipäätöksen myötä INSPIRE-metatietoprofiiliin tulee lisäksi **kaksi uutta avainsanaa**: 1) aineiston maantieteellistä kattavuutta kuvaava avainsana "national/regional" sekä 2) avainsana, jolla merkitään ne aineistot, joita käytetään osana ympäristöraportointia. Maantieteellistä kattavuutta kuvaavaa avainsanaa ei vielä pysty lisäämään Paikkatietohakemistoon.

Uudessa mallissa jäsenmaiden seurantatiedot kerätään automaattisesti joka vuosi joulukuun puoliväissä (15.12.) ja julkaistaan sitä seuraavan maaliskuun lopussa (31.3.). Komissio kehittää parhailaan työkaluja uuden seurantaprosessin tukemiseksi. **Automatisoitu seuranta käynnistyy 15.12.2019** edellyttäen että uusi raportointipäätös astuu voimaan tätä ennen.

Myös raportointi on yksinkertaistumassa. Aiemman kolmivuotisraportin sijaan kukin jäsenmaa toimittaa komissiolle ajantasaistetun Country Fiche -raportin. Samalla raportoinnissa siirrytään kolmen vuoden syklisestä vuosittaiseen ylläpitoon. Raportoinnista vastaa edelleen INSPIRE-sihteeristö yhteistyössä maa- ja metsätalousministeriön (MMM) kanssa. Vuoden 2018 Country Fiche -raportti on liitteessä 4.

Sovittiin, että **neuvottelukunta toimittaa mahdolliset kommentit** jaossa olleeseen raporttiin ja seurantatietoihin 10.5.2019 mennessä. Tämän jälkeen **sihteeristö toimittaa seurantatiedot ja Country Fiche -raportin** komissiolle 15.5.2019 mennessä.

3.2 Kansallisen aineistoluettelon päivittäminen

Bergroth esitteli sihteeristön tietoon saapuneet muutosehdotukset kansalliseen aineistoluetteloön (liite 5). Seuraavia muutoksia on esitetty:

Esitetty lisättäväksi:

- Liite II – Maanpeite: CORINE Land Cover 2018, Suomen ympäristökeskus
- Liite III – Ilmakehän tila: FMI-ENFUSER-ilmanlaatumalli, Ilmatieteen laitos

Esitetty poistettavaksi:

- Liite II – Geologia: DigiMP200 - maaperäkartta, Geologian tutkimuskeskus

Neuvottelukunta hyväksyi ehdotetut muutokset kansalliseen aineistoluetteloon.

Entisen Liikenneviraston aineistojen vastuuorganisaatiota ei ole vielä päivitetty vastaamaan organisaatiomuutoksen jälkeistä tilannetta. **Sihteeristö toimittaa** kansallisen aineistoluettelon Väylävirastolle, joka päivittää tilalle uudet vastuutahot. Sihteeristö vie päivitetyn aineistoluettelon [INSPIRE-tukisivuille](#).

3.3 MIG-työn tilannekatsaus

Seuraava INSPIRE Maintenance and Implementation Group (MIG) -ryhmän kokous järjestetään Brysselissä 20.6.2019. Kokouksen asialista ja materiaalit eivät ole vielä saapuneet. **Sihteeristö toimittaa materiaalit** Confluence-työtilaan kommentoitavaksi, kun ne ovat saapuneet. MIG-ryhmän kokousten ja työryhmien materiaalit julkaistaan myös avoimesti ryhmän [wiki-työtilassa](#).

MIG-kokouksen jälkeen järjestetään The Future of INSPIRE -työpaja, jossa käsitellään INSPIRE-direktiivin tilannetta vuoden 2020 jälkeen.

4. Paikkatietopoliittinen selonteko

Puheenjohtaja esitteli paikkatietopoliittisen selonteon tilannekatsauksen. Tilanne on kuvattu tarkemmin liitteessä 6.

Selonteon toimenpideohjelman suunnittelu on käynnissä. Toimenpideohjelman pohjana ovat selonteossa nostetut seitsemän toimenpidettä:

- Varmistetaan laadukkaat osoitetiedot
- Tarjotaan tarkka paikannus kaikkien käyttöön
- Kehitetään yhteistä paikkatiedon ekosysteemiä
- Turvallisuusviranomaisille yhteinen paikkatietoalusta
- Lisätään osaamista ja tietämystä paikkatiedoista
- Tehostetaan yhteistyötä uudella yhteistyöelimellä
- Uudistetaan lainsäädäntöä kehityksen varmistamiseksi

Tarkan paikannuksen toimenpiteen osalta on käyty keskustelua liikenne- ja viestintäministeriön, sisäministeriön ja Maanmittauslaitoksen Paikkatietokeskuksen (FGI) kanssa. Konsulttiselvityskilpailutus paikannuskorjauspalvelun avaamisesta on käynnistymässä lähiaikoina. Konsulttiselvityksen teettäminen on suunnitteilla myös uuden yhteistyöelimen toimenpiteessä. Lainsäädännön uudistamisen toimenpiteessä on tarkoitus määritellä *peruspaikkatiedot* sekä *yhteiskunnan kokonaisturvallisuuden kannalta merkittävät tiedot* ja niiden *rajoitukset*. Keskusteluja on käyty myös PTA-hankkeessa tehdyn työn jatkosta esimerkiksi osoitteiden näkökulmasta.

Keskustelua käytiin paikkatietojen ja henkilötietojen suhteesta. Tulkintaa kaivattiin erityisesti erilaisien paikkaan sidottujen tunnusten osalta: miten tietosuoja-asetusta tulisi soveltaa esimerkiksi rakennustunnusten tai osoitteiden jakeluun? Jakobssonin mukaan tietosuoja-arviointi on tekeillä PTA-hankkeessa ja se valmistuu kevään 2019 aikana. Puheenjohtaja ehdotti, että keskustelua aiheesta jatketaan tulevissa kokouksissa.

Piela ehdotti, että valtion organisaatioiden käytössä olevassa eOppiva-verkko-oppimisympäristössä keväällä avattu kurssi [Paikkatiedolla parempia päätöksiä](#) kannattaisi avata myös valtionhallinnon ulkopuolisille toimijoille.

5. Paikkatietojen ja paikkatietoalustan vaikutusten arviointi kokonaisturvallisuuden kannalta -raportti

Aulikki Pakanen esitteli Paikkatietojen ja paikkatietoalustan vaikutusten arviointi kokonaisturvallisuuden kannalta -raportin koosteen (liite 7). Raportin suojaustaso on IV (käyttö rajoitettu), liitteitä suojaustasolla III (luottamuksellinen), minkä vuoksi alkuperäinen dokumentti ei ole jakelussa. Arviointiryhmän sihteerinä on toiminut Antti Jakobsson.

Koosteen mukaan arviointiryhmän suosituksena on, että MMM perustaa pysyvän turvallisuusryhmän, jonka tehtävät on lueteltu tarkemmin liitteessä 7 (s. 5). Lisäksi arviointiryhmä ehdottaa Paikkatietopoliittisen selonteon toimenpideohjelman sisällyttäväksi paikkatietojen turvallisuuden arviointityötä ja suosittelee käyttöperiaatteiden määrittelemistä Paikkatietoalustan kautta saataville tiedoille tiedon jakamisen sipulimallin mukaisesti.

Liikenne- ja viestintäministeriön (LVM) edustaja Antti Paasilehto kommentoi esitystä toteamalla, että tiedon jakamisen sipulimalli on hyvä lähestymistapa. Paasilehto piti keskeisenä tiedon jakamisen mahdollistamisen, jota tarpeen mukaan voidaan rajoittaa. Lisäksi edustaja kommentoi, ettei paikkatietoa pidä kategorisesti luokitella henkilötiedoksi ja korosti, että on tärkeää, että paikkatietoja voidaan käyttää.

Neuvottelukunta piti tärkeänä tietopoliittisen ja paikkatietopoliittisen selonteon yhteensovittamista.

Puheenjohtaja kysyi, onko neuvottelukunnan jäsenten mielessä joku ryhmä, jossa tulisi käsitellä esillä olleita turvallisuusasioita. Yhtenä ehdotuksena nousi Kyberturvallisuuskeskus. Asiaa voisi edistää esimerkiksi LVM:n ja MMM:n juristien välisen keskustelun muodossa.

6. Julkisen hallinnon yhteinen paikkatietoalusta -hanke

Jakobsson esitteli paikkatietoalusta-hankkeen tilannekatsauksen. Tilannekatsaus on kuvattu tarkemmin liitteessä 8.

Kansalliset paikkatietoinfrastruktuurin kehittämishankkeet ovat ajankohtaisia myös muualla. Ruotsin Lantmäteriet on jättänyt esityksen Ruotsin hallitukselle paikkatietoalustan perustamiseksi. Lantmäteriet esittää, että hallitus satsaisi 16 miljoonaa kruunua viiden vuoden aikana paikkatietoalustan rakentamiseen. Rakennettu ympäristö on korostuneena esityksessä. Hankkeen arvioidut hyödyt ovat yhteensä 1 mrd kruunua vuodessa. Iso-Britanniassa Geospatial Commission julkaisi huhtikuussa vuosisuunnitelman ajanjaksolle 2019–2020. Raportissa esiin nostetut teemojen ja Paikkatietoalusta-hankkeen välillä on paljon yhtäläisyyksiä, kuten esimerkiksi osoitetietojärjestelmän kehittäminen.

Yksi Paikkatietoalusta-hankkeessa syntyneistä verkkopalveluista on Osoitehaavi-sovellus. Osoitehaavin avulla kansalaiset voivat ilmoittaa osoitevirheistä sekä sisäänkäyntien ja kulkupisteiden sijainnit. Maanmittauslaitos voi välittää virheelliset tai puutteelliset tiedot eteenpäin kunnille. Sovelluksen käyttöä pilotoitiin Lempäälässä maaliskuussa. Tavoitteena on avata Osoitehaavi valtakunnalliseen käyttöön loppuvuoden 2019 aikana.

PTA-metatietoprofiili on toteutettu, jossa on mukana uusia laatulementtejä. JHS 210 -hanke *Paikkatiedon käsitelmä ja geometriat: Rakennukset ja rakenteet* on loppusuoralla.

Hankkeen puitteissa on suunniteltu myös paikkatiedon yhteistoimintaverkoston, standardisoinnin ja innovaatiotoiminnan yhdistämistä. Käynnistäminen edellyttää jatkorahoitusta, jonka tilasta lisätietoa elokuuhun mennessä.

Paikkatietoalusta-hankkeen loppuseminaari järjestetään 19.11.2019.

Vastuuministeriöitä ei ole asetettu yhteentoimivalle paikkatiedon ekosysteemille. Jakobsson kehotti neuvottelukunnan jäseniä ehdottamaan ideoita Paikkatietoalusta-hankkeen mahdollisista käyttöpauksista.

Keskustelussa Riitta Autere toi esiin, että tiedonhallintalain liittyviä työryhmiä ollaan asettamassa. Niissä kaikissa sivutaan paikkatietoa. Juha Vilhomaa kommentoi, että osoite- ja rakennustiedot vaativat perusparannusta, jotta niiden päälle voidaan rakentaa. Ohjelma voisi olla hyvä yhteistyömalli (esim. ilmakehuohjelma, laserohjelma).

8. Paikkatietoverkoston toiminnan tilannekatsaus

8.1 Tilasto- ja paikkatietoyhteistyö -kärkiteeman palautepyyntö

Esa Tiainen esitteli Paikkatietoverkoston Tilasto- ja paikkatietoyhteistyö -kärkiteeman palautepyynnön.

Yhtenä kärkiteeman tavoitteena on laatia kansallisia pilottitoteutuksia YK:n kestävän kehityksen tavoitteiden indikaattoreiksi paikkatietoja hyödyntäen. Palautepyyntö ja sen taustat on kuvattu tarkemmin liitteissä 9a ja 9b. Palautepyyntö koskee SDG 15.3.1. Land cover -indikaattorin kansallista luokitusluonnosta. Luokitus perustuu CORINE 2012 luokitukseen.

Tarja Riihisaari kommentoi, että olisi tärkeä kuvata palautepyynnön saatteeseen, miten kärkiteeman työ suhteutuu VMO:n essential climate variables -työhön ja varmistaa, ettei kärkiteemassa olla tekemässä päällekkäistä työtä. Riitta Teiniranta lisäsi, että saatteeseen olisi hyvä saada tietoa myös siitä, miten kärkiteeman työ yhdistyy Copernicus-hankkeessa tekeillä olevaan työhön, jossa laaditaan parhaillaan seuranta-aineistoja ja VMO:ssa tehtyihin työhön. Puheenjohtaja summasi, että palautepyyntö voidaan lähettää edellä mainituilla tarkennuksilla. Palautepyynnön saajille on hyvä varata reilusti vastausaikaa. Liitteessä 9b sivulla 5 ehdotettujen tahojen lisäksi palautepyyntö kannattaa lähettää myös geoinfomaatiikan yliopistoverkosto [FIUGINETille](#).

9. Muut asiat

9.1 PSI-direktiivin tilannekatsaus

Riitta Autere esittely lyhyesti PSI-direktiivin tilannekatsauksen.

Parlamentti on hyväksynyt esityksen PSI-direktiivin muutokseksi. Avoin tieto on lisätty nimeen. Esitys odottaa ministerineuvoston budjettikeskustelua. Tulevasta käsittelyaikataulusta tulossa tarkempaa tietoa ensi viikon tiistaina 14.5. Luxembourginissa järjestetyn PSI-työryhmän kokouksen jälkeen. Temaattisten alueiden tarkentaminen (toimeenpanosääntöjen tarkentamiseksi) riippunee budjetista. INSPIRE-direktiivin toimeenpanon kokemukset pyritään huomioimaan valmisteluissa. Direktiivin soveltamisala laajenee muun muassa rajapintojen osalta. Isoin muutos koskee julkisesti rahoitettuja yrityksiä.

Digitaalinen Eurooppa -ohjelma on rahoitusmahdollisuus. Arvokkaiden aineistojen avaamiseksi on tulossa rahoitusinstrumentteja. Tukitoimet tiedossa lokakuun kolmannella viikolla (CEF- ja ISA²-ohjelmien jatkoa).

9.2 Inspire Helsinki 2019 -tapahtuma

Tapahtuman [verkkosivut](#) on nyt julkaistu. Ilmoittautuminen työpaja- sekä haaste-ehdotuksiin avataan loppukevään aikana.

Seuraava kokous

Sihteeristö lähettää ehdotuksen seuraavan kokouksen ajankohdasta.

Liitteet

Liite 1. [Asialista](#)

Liite 2. [INSPIRE-seurannan yhteenveto 2018](#)

Liite 3a. [INSPIRE-seurantatiedot 2018 \(html\)](#)

Liite 3b. [INSPIRE-seurantatiedot 2018 \(xml\)](#)

Liite 4. [Suomen Country Fiche -raportti 2018 \(luonnos\)](#)

Liite 5. [Muutosehdotukset kansalliseen aineistoluetteloon](#)

Liite 6. [Paikkatietopoliittisen selonteon tilannekatsaus](#)

Liite 7. [Paikkatietojen ja paikkatietoalustan vaikutusten arviointi kokonaisturvallisuuden kannalta -raportin kooste](#)

Liite 8. [Paikkatietoalusta-hankkeen tilannekatsaus](#)

Liite 9a. [SDG 15.3.1. Land Cover -profiilin kansallinen luokitteluluonnos](#)

Liite 9b. [Palautepyyntö SDG 15.3.1. Land Cover -profiilin luokitteluluonnoksesta](#)